

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 350 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

„Politik der Schützengrabengemeinschaft”

(L. P.) Războiul e departe de a se isprăvi — și totuși o întreagă literatură s'a creat, care se ocupă cu rânduirea raporturilor între popoare după război. Așa în Germania și în Austro-Ungaria, se vorbește de pe acum în zeci de reviste, broșuri și cărți voluminoase cum să se întărească legăturile între puterile centrale și cu statele balcanice aliate lor pe teren economic și după război. Obiectul celor mai vii discuții este cartea deputatului german Friedrich Naumann: »Mitteleuropa« — în care scriitorul acesta politic arată în linii largi care va trebui să fie aranjamentul politic și economic al puterilor centrale după război. D-sa se pronunță în favoarea unei permanente alianțe și uniuni a Austro-Ungariei cu Germania — adică: »Mitteleuropa« — Europa centrală să devie un bloc stabil la care să se atașeze și celelalte state aliate, ca Bulgaria, Turcia. Acea comunitate de tranșee sau »Schützengemeinschaft« cum o numește germanul, ce dăinuiește astăzi între popoarele din Europa centrală, viața comună ce o duc acum împreună în tranșee, pe câmpul de luptă, fiii poporului german, austriac, ungar, bulgar, turc, — această comunitate să se afirme după război și pe teren politic și economic. Și politica ce o preconizează deputatul Naumann a așa numita »Politik der Schützengrabengemeinschaft« (politică comunității de tranșee) care pe teren economic să se manifeste prin comunitatea tarifului vamal. Cu alte cuvinte, alianța puterilor centrale de astăzi să devie trainică, Europa centrală să fie organizată ca o unitate militară și economică împotriva Angliei și Franței de o parte și Rusiei de altă parte. Pentru ca comunitatea de arme între Germania, Austro-Ungaria și celelalte aliate balcanice să fie ceva durabil, ambele monarhii să devie și o comunitate economică. Față de străinătate — Europa centrală să formeze o unitate.

Punctul aceste de vedere al deputatului Naumann a găsit numeroși partizani, dar și mulți adversari. Așa unul din aceștia din urmă, un publicist austriac foarte competent, economistul Rudolf Hilferding într-un studiu »Europäer, nicht Mitteleuropäer« (Europeni, nu

Central-Europeni) constată că ideea de »Mitteleuropa« este un produs al friciei. Ea s'a ivit din îngrijorarea, cum se vor rândui relațiile economice după război, dacă antagonismele și vrăjmășia între marile state ar continua. Dar acea »Europa Centrală« cum o concepe Naumann — ar însemna prelungirea la infinit a situației politice-militare din timpul războiului. Dacă Germania, Austro-Ungaria și câteva mici state își vor acorda reciproc privilegiile vamale, având o atitudine unitară față de restul lumii — urmarea va fi că și Anglia, Franța, Rusia și Italia se vor înțelege pe teren economic, formând și ele un bloc contra Europei centrale »dușmane«.

În chipul acesta se va crea o pace care n'ar fi decât o continuare a războiului pe teren economic. Și asta ar fi cea mai mare primejdie pentru viitoarea dezvoltare politică și economică a omenirii europene. Nu din interese economice durabile la dispoziția puterii militare s'a produs ideea unui bloc al Europei centrale — anume pentru a pune în mod durabil la dispoziția puterii militare și politice a Germaniei — populația Europei centrale. Ori aceasta din punct de vedere politic ar însemna o atitudine

de luptă a puterilor centrale contra restului Europei, — și pacea armată s'ar întregi printr-un război vamal în permanență, ceea ce ar avea de urmare ca încordarea politică între statele europene să continue și după război.

Pentru o problematică îmbunătățire a raporturilor economice ale Germaniei cu Austro-Ungaria, — imperiul german nu trebuie să-și turbure în viitor relațiile economice cu restul lumii. Căci dacă se analizează comerțul întreg al Germaniei în timp de pace de pildă din 1913, se constată că numai a zecea parte din exportul și importul german e în și din Austro-Ungaria, și nouă din zece părți, din importul și exportul german revine celorlalte state din Ententa: Belgia, Franța, Anglia și coloniile, Italia și Rusia.

Și Hilferding încheie foarte judicios: »Ceea ce vrea Naumann, e prelungirea la infinit a sistemului de tranșee. Noi însă voim ca după război să astupăm pentru vecie tranșeele. Nu voim o despărțire, ci o înțelegere, o unire între popoare. Nu central europeni, ci europeni să fim după război.«

Dar asupra acestei prea interesante chestiuni, vom mai reveni într-un viitor articol.

Cancelarul imperiului german despre raporturile cu America

Haga, 11 Febr. — În »New-York World« ziarul american Karl v. Wiegand, publică un interviu obținut cu cancelarul german Bethmann despre stadiul diferendului între Germania și Statele Unite. Cancelarul a spus:

— Ceea ce cere guvernul american este o înjosire. Am mers destul de departe pentru a menține raporturile amicale cu Statele Unite. Am fost dispus să fac toate concesiile posibile Americii, cari stau în concordanță cu principiile de drept

tate și cu onoarea Germaniei. Dar nu pot admite o umilire a Germaniei. Nu pot lăsa să mi se smulgă din mână arma submarinelor. N'am pierdut încă nădejdea că rațiunea va câștiga precădere asupra pretențiunii ministrului de externe american Lansing. Voi face totul ca să evit un război cu America — dar sînt și lucruri ce nu le pot face. Dacă și America are intenția sinceră de a ajunge la un acord, atunci nu se vor rupe relațiile noastre cu Statele-Unite.

Parlamentul grec votează încredere guvernului Sculudis

Atena, 11 Febr. — Camera greacă și-a exprimat încredere în politica guvernului Sculudis cu 266 voturi din 272 voturi. În privința neutralității, prim ministrul grec a spus: Grecia va eși din

neutralitate, dacă interesele naționale vor reclama aceasta. Mobilizarea armatei grecești va fi menținută.

Moștenitorul de tron sârb Alexandru și prim-ministrul Pasici — la Paris.

Lugano, 11 Februarie. — Ziarului »Secolo« i se anunță din Atena: Moștenitorul de tron sârb, Alexandru va călători curând la Paris, însoțit de prim-ministrul

sârb Pasici, pentru ca să se înțeleagă cu reprezentanții Ententei asupra reorganizării armatei sârbești, precum și asupra reluării operațiilor militare.

DIN ROMÂNIA

Acordul între d-nii Brătianu, Filipescu și Take Ionescu

— Demersul Ententei pe lângă d-nii Take Ionescu și Filipescu. — Ententa caută să evite posibilitatea unui guvern Carp-Marghiloman. — Federația este convinsă că trebuie să dea, în chiar interesul ei, tot sprijinul guvernului. — D. Brătianu este astăzi mai stăpân ca oricând pe situație. —

Cifim în »Dreptatea«:

Este evident că »Federația« a renunțat la opoziția pe care o făcea guvernului. Deschiderea Parlamentului și comunicatul »Federației« a confirmat această renunțare. Opinia publică, însă, a rămas nedumerită și se întreabă care să fie cauza acestei schimbări de atitudine.

Dintr-o sursă foarte apropiată de d. Brătianu, am căpătat toate lămuririle și suntem fericiți că putem edifica, cei dintâi, opinia publică în această privință.

Iată cum stau faptele: Ententa a înțeles că prin opoziția îndârjită a »Federației« s'ar putea sdruncina situația cabinetului Brătianu. Pe de altă parte s'ar ușura venirea unui guvern Carp-Marghiloman.

Guvernul actual, care nu are nici o înțelegere și deci are toată libertatea de acțiune, este preferat de Ententa unui guvern ale cărui intenții sunt hotărât de partea Puterilor Centrale.

De aceea, pentru a evita o complicație neplăcută, Ententa a intervenit direct, prin reprezentanții săi la București, pe lângă d-nii Take Ionescu și N. Filipescu, ca să lase mână liberă domnului Brătianu.

În acest scop au avut loc dese întrevederi între reprezentanții Ententei și d-nii Take Ionescu și N. Filipescu. Din aceste consfătuiri d-nii Take Ionescu și Filipescu s'au convins în cele din urmă, că este în însăși interesul acțiunii pentru Ententa, să se renunțe la opoziția inversunată ce se făcea guvernului Brătianu.

Odată convinși, d-nii Take Ionescu și N. Filipescu s'au pus în contact cu membrii »Federației« și ai »Acțiunii Naționale«.

Desele convocări ale membrilor »Federației« din ultimele zile sunt în legătură numai cu această nouă hotărâre.

În aceste reținuiri, atât d. Take Ionescu, cât și d. Filipescu, fără să dea lămuriri precise, au lăsat totuși să se înțeleagă că, deocamdată, »Federația« trebuie să renunțe la atitudinea de până acum și să dea concurs nediscutat guvernului.

Capii Federației au motivat această schimbare de atitudine prin »apăsarea germană« de care s'a făcut atât sgomot în ultimul timp, în toată presa noastră.

Datorită acestei abilități, d-nii Take Ionescu și Filipescu au obținut votul de încredere al Federației fără nici o discuțiune.

Această este originea ascunsă a ultimului comunicat al »Federației«, care era, până astăzi, o taină.

Astfel, intervenția Ententei a clarificat situația internă și evenimentele s'au întors în așa fel încât chiar Ententa a făcut ca d. Brătianu să fie cu adevărat arbitru atotputernic al situației.

Dar, dacă situația internă s'a clarificat dintr-o dată, situația externă rămâne tot atât de enigmatică, deoarece nimeni nu poate ști care este hotărârea pe care evenimentele o vor dicta d-lui Brătianu.

Ce a exportat România dela izbucnirea războiului și până acum

Direcțiunea generală a vămilor din București a făcut o situațiune de toate mărfurile indigerie exportate în intervalul dela 22 Iulie 1914 (data declarării războiului european) până la 20 Ianuarie 1916. Cantitățile de mărfuri exportate și înșirate mai jos sunt arătate în tone.

Cereale: Porumb 469.03 tone, grâu 103.822, orz 218.090, făină de porumb 10.646, făină de grâu 87.191, țarină 72.675, pâine 43, ovăz 43 mii 988, rapiță 22.832, turte de rapiță 26.527, înșole 32.014, secară 24.731, mei 10.793, ornic 4158

mazăre 26.204, linte 79, griș 457, mazărică 2811, malț 3113, rodicele de malț 192, făină de orz 955, arpacaș 20, făină de linte 14 tone jum., hamei 2 tone.

Semințe: Semințe de in 42, anason 23 și jum., semințe de cânepă 116 jum., de dovleac 42, de mac 52 și jumătate, de muștar 794, de trifoi 69 de tone.

Alimente: Oua 654 și jum., nuci 3938, untură de porc 1010, pește proaspăt și sărat 58, drojdie de bere 10, brânză 251, seu 72 și jum., slănină 108, cașcaval 453 și jum., salam 6 tone.

Vite: Porci 4743, boi grași 4651, oi și miei 1895 capete, piei de miei 64 tone, păr de bou 7 tone, făină de oase 308 tone, lână 10 și jum. tone, mafe sărate și uscate 311 tone.

Vin 118 tone, bere 105, spirt 1991, rachiu 3, cogniac 15 tone.

Minerale: Sare 2164 tone, benzină 55.387, țitei 4300, parafină 459, petrol 256.244, păcură și postele 28.863, ulei mineral 124.489, nisip ausifer 41, gazolină 331, acid sulfuric 38, saramură florica 21 tone.

Vegetale: Tutun foi 2263 tone, uleiuri de rapiță, in și alte vegetale 6350, clei 380, celuloză 784 tone.

Lemnărie: Lemne de foc 414 tone, lemne brute trunchiuri 7876, traverse de teiu, 12 tone, che-restea de brad 1511 tone.

Alte mărfuri: Hârtie și mucava 401 tone, săpun 61, glicerina brută 23 tone și jumătate.

Acestea sunt mărfurile cari s'au exportat timp de un an și jumătate. Multe din ele au fost prohibite după declararea războiului european, așa că azi nu se mai exportă.

MERSUL RĂZBOIULUI

Noui asalturi rusești în Galiția și Bucovina respinse

— Situația în Balcan. — Politica guvernului grec și Ententa. — Succese germane pe frontul francez. — Ententa voiește ca Italia să declare război Germaniei. — Luptele Turcilor. —

Comunicatul oficial al lui Höfer dela 10 Februarie, anunță următoarele lupte noi de pe frontul rusec:

Dușmanul a desfășurat o activitate mai mare pe ziua de ieri în Volinia și pe frontul Galiției de răsărit în contra posturilor noastre avansate. La armata arhiducelui Iosif Ferdinand, a trimis de repetate ori și în diferite locuri detașamente de recunoaștere în puterea unui batalion contra liniilor noastre de siguranță.

În deosebi în sectorul regimentului 14 de infanterie din Austria de sus s'au produs lupte violente de avangardă, cari au durat și în cursul nopții, terminându-se cu completa alungare a dușmanului. La un șant în jurul căruia s'au dat lupte crâncene s'au găsit vre-o 200 cadavre rusești și s'au făcut mulți prizonieri.

Și în fața postului nostru de avangardă la nord-vest de Tarnopol s'au dat lupte aprige în cursul nopții. Rușii s'au năpustit iară în poziția noastră avansată, de care am mai pomenit odată, dar printr'un contra atac au fost gonțiți.

La granița basarabească, glosații croați au respins un batalion rus dintr'o pozițiune avansată, bine întărită, îndărăt în pozițiile lui principale.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

La armata generalului Linsingen și la cea a generalului contele v. Bothmér au fost respinse atacuri unor detașamente mai slabe rusești de către trupe austro-ungare.

Șeful Statului major.

Correspondenții dela Cartierul de presă anunță că pe frontul galițian spune că se vor desfășura zilele acestea lupte mai serioase.

— Pare probabil că fostul zministru Kokovzev, va intra în guvernul reorganizat rus sub prezidiul lui Stürmer. Stürmer a cerut țarului permisia să-și rusifice numele în Panev, după bunica lui.

— Un refugiat bulgar din Moscova povestește lucruri interesante despre criza internă din Rusia: Opinia publică a pierdut orice speranță în biruința Rusiei — țara e în pragul unei revoluțiuni grozave. Ofițerii și soldații sint abătuți, decepționați. În interiorul Rusiei sint peste patru milioane de refugiați din teritoriile ocupate de puterile centrale. Ei primesc ajutoare foarte mici din partea statului și mor literalmente de foame.

* * *

De pe frontul balcanic știri oficiale n'au sosit pe ziua de ieri. Cele particulare anunță:

Ziarul italian »Secolo«, confirmă că toate tru-

pele italiene din Albania au fost retrase la Valona

— Din Zürich se anunță că ivindu-se neînțelegeri între trupele sârbești și cele italiene, sîrbii au fost transportați la Corfu — și nu vor mai lua parte în luptele din Albania.

— Despre situația în Grecia »Frankfurter Zeitung« află că guvernul Sculidus și-a întărit poziția și a ieșit din rezervă, luând ofensiva contra războinicilor. Venizelos care proiecta să constituie un guvern revoluționar la Salonic, e supraviețuit cu severitate. Regele a dat puteri depline lui Gunaris contra Venizeliștilor. Se mai afirmă că regele Constantin a refuzat să primească pe ambasadorul francez în audiență — și de aceia acesta va fi rechemat la Paris.

— La redeschiderea Camerei grecești, prim-ministrul Sculidus a citit o declarație în numele guvernului asupra politicii sale, care constă de a menține nestirbite toate puterile națiunii grecești și de a apăra interesale naționale. Aceasta politică a găsit aprobarea din partea majorității poporului — și va fi continuată, cu toată presiunea din afară, care e suportată eroic de poporul nostru. Deputatul Popp și-a exprimat părerea contrară. Ministrul de interne Gunaris a răspuns printr'un discurs mai lung, apărând politica guvernului.

LUPTELE DIN APUS

— Nou teren câștigat de germani dela francezi. — Alți 52 francezi prizonieri. — Coasta engleză iar bombardată de hidroplane germane. — Torpiloare engleze scufundate. —

Comunicatul german de pe frontul francez, dela 10 Februarie anunță:

La nord-vest de Vimy, trupele noastre au smuls dela francezi o poziție mai mare și au recâștigat în regiunea Neuville o pâlnie de tranșee, 52 francezi și două mitralieze au căzut în mâinile noastre. La sud de Somme am respins mai multe atacuri parțiale franceze. Aproape la nord de Becquencourt francezii au reușit să puie piciorul într'o mică parte dintr'un tranșeu al nostru avansat. La înălțimea Combres am distrus printr'o explozie o groapă dușmană. Exploziuni franceze la nord-est de Celles, în Voşgi, au rămas fără efect.

Șeful Statului major

Și șeful marinaii germane din un comunicat: La 9 Februarie, după amiază hidroplanele

noastre au bombardat cu bombe portul, stabilimentele industriale și cazarma dela Ramsgate la sud de gura Tamisei.

— Căpitanul unui vapor neutral, sosit în Cristiana din Londra, declară că la Hull au fost scufundate două distrugătoare engleze de submarine germane.

— Trei ziaristi irlandezi au fost arestați, învinuți fiindcă au răspândit idei ațâțătoare în populația irlandeză contra Angliei.

— Din Rio de Janeiro — află ziarul parizien, că vapoare germane deși supravegiate mereu de crucișătoare engleze, au reușit să părăsească porturile din America de sud, și străbat acum oceanul Atlantic și Pacific, sub pavilion american, băgând groaza în flota anglo-franceză.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Nimic nou pe front. — Criza internă din Italia. — In jurul călătoriei prim-ministrului francez la Roma. — Va declara Italia război Germaniei?* —

Raportul lui Höfer dela 10 Februarie nu anunță nimic nou de pe frontul italian.

— Ziarul elvețian »Bund« spune că armata italiană, azi mai mult decât ori când trebuie să rămâie întreagă pe frontul dela Alpi și Isonzo, ca să fie asigurată contra, ori cărei surprinderi. Sînt indicii, că italienii fac linii de apărare și în îndărătul frontului, de teamă de-a fi siliți să se retragă din pozițiile lor de acum.

— Atacurile presei italiene contra prim ministrului italian Salandra, continuă. Deputatul Medici arată criza economică cea mare din Italia, cere o înțelegere urgentă și pozitivă cu Anglia, în chestia importului și spune că trebuie să se stărsească odată cu îmbogățirea Angliei pe socoteala Italiei.

— Apare tot mai evident, că scopul călătoriei prim ministrului francez, Briand la Roma, e de a aplana cearta între Italia și puterile Ententei. Ziarul parizian »Le Temps« spune precis că alianța definitivă a Italiei de Ententa va încorona programul guvernului Briand. În unele cercuri politice franceze se crede că venirea lui Briand la Roma, va face în fine ca Italia să declare război și Germaniei, ceea ce va restabili de nou înțelegere cu Italia și Ententa.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— *Flota rusă atacă un port turcesc. Ce anunță comunicatul turc. — Aeroplane franceze bombardează Smyrna.* —

Comunicatul turcesc anunță că la 6 Februarie flota rusă a bombardat portul de cărbuni turc Zungoldak fără a pricinui pagube însemnate.

Un aeroplan dușman care a luat parte la această acțiune, a fost torpilat de un submarin turc.

La 7 Februarie, pe frontul Dardanelor, un crucișător dușman a deschis un foc contra regiunii Tekeburnu, fără a-și ajunge ținta. Artileria turcă dela Scutbahr a alungat aeroplane dușmane.

— O escadră de aeroplane franceze a bombardat Mercuri, orașul Smirna din Asia mică. Nu se cunoșc încă pagubele pricinuite.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foia Ilustrată« — pe timp de o lună.

pentru soldați răniți și bolnavi din spitale.

Știrile zilei

Arhangelul dreptății...

Arhangelul dreptății vorbește doar odată
Și cel ce nu m'ascultă cu inima plectată
Și cel ce mă înfruntă privind-mă trufiș,
— Acela are parte de negrul meu vrăjmaș...
Arhangelul dreptății vorbește doar odată,
— El nu ademeneste!... Satana se arată
Sub fel de fel de chipuri, — eu am un singur glas
Un singur chip. Satana pândeste ori-ce pas.
Eu sbor senin și mândru, privind nemărginirea
Vrăjmașul meu șoptește, — eu umplu toată firea
Cu trâmbețe de aramă, vestind marea dar
Al zilelor de mâine... Satana-i cămătar.
Pe clipa cea de față el ia o veșnicie
A iadului ispită e fier ce se mlădie
Dibaci, în focul vorbei — cuvintul meu oțel...
De n'a invins, — se frînge! Și acum invins-a el!...
VICTOR EFTIMIU.

Deputatul dr. Teodor Mihali,

cu doamna, a petrecut câteva zile la Budapesta.

Pentru orfelinatul român din Sibiu

s'a deschis la București o listă de subscripție de către d-ra Natalia Pruncu, str. Silvestru 53. Până acum s'au scris pe această listă 1150 Lei pentru orfelinat.

Un ziar din România despre urmașul Mitropolitului Mețianu

»Dimineața« din București, vorbind despre moartea Mitropolitului Mețianu, spun că vor candida pentru înalta demnitate, următorii prelați dintre cari va fi ales un urmaș al marelui păstor sufletesc al românilor gr. ort. din Ardeal și Ungaria:

Dr. Miron Cristea, episcopul Carasebeșului.

Ignatie Pap, episcopul Aradului.

Dr. Ilarion Pușcariu, vicarul Mitropoliei din Sibiu.

Dr. Eusebiu Roșca, arhimandrit la Sibiu.

Dr. Vasile Mangra, vicar la Oradea mare.

În același timp, ziarul »Dimineața« publică și potretele PP. SS. LL. Dr. Miron Cristea, dr. Ilarion Pușcariu și dr. Eusebiu Roșca.

Contele Pejacevich la monarh

Fostul ministru croat, contele Pejacevich, eliberat din captivitatea rusească, a fost primit ieri în audiență de monarh, în palatul Schönbrunn din Viena. Monarhul s'a interesat de aproape de viața ce-a dus-o fostul său ministru în prisoarea franceză.

Concertul Luciei Cosma la palatul regal român

Din București ni se scrie: La Palatul regal, ziua Unirei Principatelor a fost sărbătorită după dorința M. S. Regina, printr'un festival la care au fost invitați să ia parte gloria națională, pianistul, violonistul și compozitorul: George Enescu și delicata cântăreață din Ardeal, d-na Lucia Cosma.

Maestrul Enescu a executat la pian, poemul simfonic »Visătorul de vise« de d. Andreescu-Iassy, apoi d-na Lucia Cosma, acompaniată fiind de d. Enescu, a cântat melodii din Brahms, Cesar Frank și doine naționale.

Asentări suplimentare în Viena

Cu ziua de 8 Februarie s'au început în capitala Austriei asentările suplimentare. Aceste vor ține până în 29 Februarie. La aceste asentări sunt obligați să se prezinte toți gloșaii născuți în anii 1865—1897, cari din vre-o cauză oarecare nu s'au prezentat la asentările anterioare.

O RECTIFICARE

D. Ermil Borcia (Haralamb Călămăr) ne informează în proză și în versuri, că am fost induși în eroare, când am anunțat că d-sa a plecat la Brașov, la »Gazeta Transilvaniei« ca să fie activ ca prim redactor. Adevărul este, că d-sa cu 1 Februarie a. c. a intrat în serviciile Societății în comandită a »Gazetei Transilvaniei« — numai pentru a elabora un plan de acțiune al numitei societăți în partea ei administrativă. La postul de prim redactor nu s'a făcut nici o schimbare la »Gazeta« din Brașov.

Iată acum și rectificarea versificată:

Cu notița ce a-ți dat-o
Informați rău, la ziar
Că redactor la »Gazeta«
Ar fi astăzi Calamar
A-ți făcut o glumă, care
În ast timp prea serios,
Ca satiric o consider
Vă spui sincer de prisos.
Căci pentru o foaie serioasă
Ar fi lucrul cel mai trist
So conducă — ce gândiați — ?
Un redactor — umorist.

H. C.

Rugărilor pentru dispensarea de serviciu militar — scutite de timbru

Până acum — după cum se știe, fiecare rugare pentru scutirea de serviciu militar trebuia provăzută cu timbru de 1 coroană, iar aceluzele fiecare cu câte un timbru de 30 fileri. Contravențiile erau pedepsite conform legii. Acum însă, după cum aflăm, ministrul de finanțe a șters amendele cari erau încă în curs dispunând totodată ca rugărilor pentru dispensarea de miliție să fie pe viitor scutite de timbru.

Pentru diferitele lucrări de păduri

pune la dispoziția soldați comandașii corpurilor de armată, cărora au a li se adresa proprietarii resp. antreprenorii acestor lucrări. Soldații vor fi trimiși în grupuri de câte 20, având voie proprietarii să ceară atâtea grupuri câte li sunt necesare. Plata soldaților-lucrători va fi cea obișnuită la astfel de lucrări.

Rugărilor pentru acordarea acestor grupuri de soldați-lucrători sunt a se adresa comandantului corpului supl. de armată competent.

E permis fumatul în biserică?

Iată o întrebare la care înainte de izbucnirea crâncenului războiu actual nu cuteza nimeni nici măcar să se gândească. Acum însă fiindcă multe biserici romano-catolice au fost prefăcute în spitale se impune dela sine întrebarea, dacă e permis, ca în loc de fumul binemirositor de tămâie să se înalțe în casa lui Dumnezeu fumul de... țigarete și lulele. Căci se știe, că aproape toți răniții sunt fumători în urma împrejurării, că fumatul li amorteste într-o câțva durere.

O mare parte dintre preoți catolici, cari s'au ocupat cu această chestiune sunt de părere, că li se poate permite răniților fumatul în biserică, fiindcă aceasta li mai alină durerile. Fumatul e deci privit în acest caz drept medicament.

Poștele de tabără (feldpost), la cari nu se pot trimite pachete

După cum anunță oficios ziarul »Budapesti Tudósító« nu se pot trimite deocamdată pachete soldaților, a căror poște de tabără poartă numerii 9, 99, 103, 140, 168, 187, 210, 227, 228, 229; 230, 234, 260, 261, 264, 265, 300, 307, 315; 316, 319, 331, 336, 337, 338, 339.

Deci pachetele adresate soldaților, cari se află în raionul vre-unei poște de tabără dintre cele înșirate mai sus, nu vor putea fi inmanuate, până când se va deschide iarăși circulația de pachete pe aceste linii.

Afaceri, afaceri, mereu afaceri...

Ziarul »Epoca« al d-lui Filipescu își manifestă adâncă-i amărăciune de atmosfera ce domnește acut în România. Într-un articol prim (Mercuri 27 Ianuarie st. v.) intitulat »Profitorii« »Epoca« scrie: Afaceri, afaceri, mereu afaceri. De abea face să nu se mai prea vorbească de una — și o alta își face apariția. Pe când în alte țări atmosfera e tot mai grea, de praful de pușcă ce nu se mai isprăvește, în România, miroase tot mai urt putregăul care se întinde. În vileag, la lumina zilei, apar traficul, tranșăcii, băcșișuri și »comisioane«. Pe ascuns, în șoapte, se vorbește de licențe și mai grave, a căror izbucnire în public va trebui odată să se facă.

Când se rostesc numele unui ministru care ia »comisioane« de ce un simplu agricultor, fie chiar milionar, să nu cadă în ispită. De ce să ne mai mirăm de duritatea asta urâtă, ca a cafenelilor infecte de samsari și tripotir — atmosferă greoașă și inespărabilă în care mișună un roi de stărpituri? E rodul moral al neutralității în două lupte. Și vasul care plutește fără țintă, la discreția întâmplării sau norocului — este par'că o cordie de pirăți, în care nu răsună decât chiotele răgușite ale celor care și împart pradă.

Minunile științei medicale pentru soldații fără mâini și fără picioare

Medicul Guilleminetti scrie în »L'Independance Belge: Dela începutul războiului, m'a preocupat gândul viitorului ce așteaptă pe atâția mii de nenorociți rămași mutilați, schiopi, ciungi sau orbi în urma grozavului război. E drept că statele mari, ca Germania, Franța au stabilit pentru fiecare invalid pensii de 590 franci pe an pentru simplul soldat, și 900 pentru un sergent major. În plus, ambele state mai acordă 27 franci pe lună pentru pierderea unui braț sau picior, și 54 fr. pentru orbire. Totuși aceste sume nu sînt de loc îndestulătoare pentru traiul unui invalid, mai cu seamă când are și familie. Punând însă pe schilodit în stare de a munci câștiga și el ceva, de a munci, statul rezolvă o mare chestiune socială, foarte dureroasă. Există de aceia școli unde invalizii sînt învățați să-și continue meseria fără mari greutate.

La Düsseldorf (Germania) am văzut soldați fără mâini, cărora li-se adăugaseră brațe artificiale, cu manșete de fier, muncind ca și oamenii zdraveni. Înainte vreme, când cineva perdea vre-o mână, știința medicală, ortopedia, se mulțumea să-i pună la loc membrul lipsit, dar numai de dragul formei, fără însă a se putea sluji de el. Astăzi, descoperirile moderne, îngăduie ca de brațul artificial să se poată adapta fel de fel de unelte, ca clește, ciocan, burghiu, astfel că invalizii sînt învățați în școlile noi, cum să se servească de aceste instrumente ca în zilele cele bune. Astfel am putut vedea amputați continuându-și munca. Am văzut răniți, cu brațe artificiale, mănucând hînd, îmbrăcându-se singuri, pe alții schilodiți de picioare, i-am văzut lucrând în mine sau făcând pe căruțași, urcându-se în căruță cu picioarele artificiale, dându-se jos, ridicând greutate. Mulți se jîn în picioare, cu un echilibru perfect, și fără ajutorul bastonului se urcau pe scări, ca și cei sănătoși.

Aparatele cari întocmesc picioarele, brațele, soldurile sînt așa de perfectionate, încât se citează cazul unui căpitan, căruia, după ce li s'a pus soldul stîng în mod artificial, a făcut exerciții de călare pe un cal de lemn și în ziua când a văzut că se jîn pe cal ca în vremea bună, a postit din nou în război.

Cucu! Cucu! Cucu!

Citiți dacă voți să petreceți:

Calendarul Cucului

pe anul 1916.

PREȚUL: 30 fileri un exemplar, plus 5 fileri portu. — Vanzătorilor rabatul cuvenit.

Din Parlamentul ungar**Sedința dela 10 Februarie**

— **Guvernul învinuște primăria Budapestei. — Acuze de speculă contra marilor bănci. — Ce spune contele Tisza.** —

Despre decursul sedinței de ieri a Camerei, mai dăm următoarele amănunte:

Mult comentate au fost criticele aduse de ministrul de interne Sandor și de prim ministrul contele Tisza, consiliului comunal al Capitalei, că a tărăgănat foarte mult în chestiile de aprovizionare a Budapestei cu articole alimentare. În deosebi contele Tisza a accentuat că aprovizionarea populației capitalei — este foarte reu organizată, și reul nu se poate schimba dintr'o zi în alta.

Deputatul opozițional Szmezsányi recunoaște că Ententa pe teren economic este în avantaj față de puterile centrale. E drept că guvernul ungar e într'o grea situație, dar eriza de alimente din primele luni ale războiului, trebuia să fie o învățătură pentru guvern, ce măsuri să ia. Acuză guvernul că a tolerat ca marile bănci să cumpere mari provizii de cereale și alimente ca apoi să facă afaceri de speculă. Unde nu e nimic de riscat și de speculă — acolo găsim îndată mâna băncilor mari. În Budapesta s'a ivit un tip nou, acel al liferanților armatei, îmbogățiti deodată. Ar trebui să cunoaștem lista tuturor furnizorilor armatei noastre.

Contele Tisza răspunde că nu dispune de lista acestor furnizori. Fapt e că, s'au produs neregularități la începutul războiului, la aprovizionarea armatei. D-sa a cerut ministrului de onvezi să respingă toate ofertele venite din partea politicianilor și funcționarilor publici în afaceri de furnizări pentru armată.

Sedința dela 11 Februarie

Sedința se deschide la orele 11 fără un sfert. Prezidează Beöthy. După ce președintele anunță moartea deputatului contele Coloman Eszterhazy, ia cuvântul în chestie personală deputatul Paul Sandor. Oratorul caută să se esplice spunând, că în discursul anterior n'a ținut să compromită numele fruntașilor din partidul poporal catolic prezentându-i ca sprijinitori ai băncilor, ci a voit numai să accentueze titlul de drept la sprijinire a băncilor mari din partea factorilor competenți, îndată ce cinstea muncii acestor bănci e garantată de oameni ca cei dela conducerea partidului poporal. Deputatul Sandor neagă ori ce cointeresare ocultă în speculațiile începute de unele bănci. Respinge cu indignare bănușele de acest fel ale lui Rakovski, îndreptate în contra sa. Oratorul deraiază apoi în ceartă pur personală cu dep. Rakovski, căutând să dovedească, că acesta din urmă stă în serviciul carturilor în dauna micii industriei, provocându-se la calitatea lui Rakovski de reprezentant al băncii cehe. — Sedința continuă.

Economie**Tărgul de rămători din Budapesta: Pe piața din Ferencváros**

Budapesta, 10 Februarie.

Circulația lentă. Tărg slăbuț. Au fost aduse azi la tărg 704 bucăți de rămători. Din ziua premergătoare au rămas nevânduți 509, în mod suplimentar au fost aduși azi încă 408. De tot au fost deci pe piață 1621 de bucăți din cari au fost vânduți 1131.

Prețurile consemnate sunt următoarele: Bătrâni grași calitatea primă 500—520 fil., cal. a doua 480—500 fil., tineri 530—540 fil., mijlocii 530—550 fil., ușori 510—530 de fileri. Prețurile sunt a se înțelege pro chilogram. Detrageri: 1. Din greutatea vie 4 și jum. chilogramme de fierare părășe. 2. Din prețul greutății netto 4%.

Măine, Sâmbătă fiind sărbătoare gr. ort. (SS. Vasile, G. Ioan) ziarul nostru nu va apare decât Luni la orele obicinuite.

Știința în timp de războiu

— **Ce ne spune un ziar și un savant** —

Pe timp de războiu cugetarea omenească nu se ridică deasupra faptelor cari decid de soarta nepătrunsă a popoarelor.

Experiența războaielor din trecut poate forma o dovadă. Experiența războiului actual e dovada cea mai elocventă.

Războiul a izbucnit în vremuri când știința luase o dezvoltare uriașă; când explicările științifice și filosofice asupra faptelor omenești și fenomenelor fizice, păreau că rezolvă multe probleme puse de demult de mintea noastră. Cugetarea omenească a început atunci să se preocupe de războiu. Literatura științifică a început să discute problemele puse de războiu.

În această ordine de idei sunt interesante însemnările ziarului »Frankfurter Zeitung« asupra lucrărilor ce apar în cursul unei săptămâni. Ele ne arată că, numai în Germania, apar săptămânal zeci de cărți, cari n'au altă preocupare decât războiul și faptele ce se leagă cu el. Iată câteva titluri din imensa bibliografie dată de ziar:

Religia câmpurilor de războiu; când vin Cazacii; Sabia germană și inima germană; povățuitor de războiu pentru femeile germane; preocuparea Statului de soarta invalizilor, etc. Alături de literatura această de războiu, găsim în »Frankfurter Zeitung« însemnări asupra hărților geografice; numărul lor a devenit imens. Dar literatura de războiu, e tot atât de bogată în Anglia sau Franța ca și în Germania. Iată câteva titluri de cărți apărute în Franța: Morții noștri scumpi (încercare asupra Purgătorului); lecțiuni de morală a războiului; meditațiuni asupra războiului; războiul și sufletul francez, etc. etc.

Cu toate acestea, mișcarea științifică n'a încetat cu desăvârșire. E în primul rând de notat că aplicațiunile științei artei militare, medicinei, chirurgiei au atins o dezvoltare pe care nimeni poate nu o bănuia înainte de izbucnirea războiului; e de asemeni de notat progresul chimiei, realizat mai ales în Germania. Trebuie să observăm însă că preocupările acestea științifice sunt tot în legătură cu războiul.

După lămuririle savantului Gustav Bonnier, au fost totuși preocupări — răslețe fără îndoială — cari au desconsiderat războiul — voind parcă să continue latent, prodigioasa mișcare științifică dinainte de războiu. Așa unui savant ca Humbert, Paul Apell, au publicat studii de matematică pură; Pulseaux a publicat o lucrare de astronomie intitulată: »L'Avenir des planetes«; savantul Bridgmann a reușit să fabrice gheață mai grea de apă; Laeroix a publicat studii mineralogice după documentele ce le-a cules în explorarea sa făcută la Madagascar; abatele Măumus a scris despre: Celula, origina sa, viața și moartea; Henri Penau a descoperit o bacterie uriașă: acest organism are o lungime de șase milioane de milimetri pe un milionim de milimetri lărgime...

Ba, unui filosof s'au apucat să scrie lămuriri noi asupra psihologiei furnicelor, iar alții, au scris lămuriri asupra operilor câtorva filosofi dispăruți. Altminteri, nimic. Ce înseamnă însă această activitate științifică — în timp de războiu — față de munca uriașă depusă — înainte de războiu — de mii de capete cugetătoare spre a afla tainele universului rămase încă nepătrunse? — Mișcarea științifică, pe care o arată Gaston Bonnier, voeste să continue o activitate ce poate fi un titlu de glorie al civilizațiunei noastre. Dar așa de restrânsă cum e, aparte ca un fascicol de câteva raze, cari dovedesc mai mult existența întunericului...

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-ulca 36.